

گزارش «ایران» از یک ایستگاه آتش نشانی در البرز که رئیس، فرمانده و نیروها، همگی زن هستند

زنانی با مهر آب و آتش

گزارش

نیولوفر منصوری - گروه گزارش/ آتش نشانی شاید در نگاه اول سخت و مردانه به نظر بیاید، اما سال‌هاست که این شغل رویای محقق شده بخشی از زنان ایران زمین است که مانند مردان قوی هیکل نیستند، اما همدوش مردان به نبرد آتش پاوار می‌روند. زنانی شجاع و نترس که با روشن شدن صدای بی‌سیم از میله به پایین می‌آیند و خودروها را روشن می‌کنند و آتیرکشان به محل حادثه می‌روند. انواع خودروهای پیشران، حریق و ایسز را در اختیار دارند و با عشق به جنگ آتش و مرگ می‌روند. با آمدادی جسمانی بالایی که دارند به کارهای سخت خو گرفته‌اند و روح‌شان با تلخی‌ها کنار آمده است. وقتی پای حرف زنانی از جنس آتش می‌نشینی، خاطرات تلخ و شیرین زیادی برای گفتن دارند که نشان می‌دهد از حادثه‌ها و اهمای ندارند. می‌گویند آمدن به اینجا با خودمان است ولی برگشت با خداست. حالا دیگر، خیلی‌ها ایستگاه ۱۱۷ آتش نشانی کرج را به نام آنها می‌شناسند؛ به نام زنان آتش، همان کسانی که عاشق کارشان هستند.

همه چیز از یک فراخوان کوتاه اما متفاوت شروع شد: «سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی کرج تعداد محدودی آتش نشانی زنان رسماً استخدام می‌کند.» این فراخوان هرچند کوتاه و ساده اما اتاق فکری دقیق و رازینی سنجیده‌ای داشت. چون سرآغازی بود برای حضور زنان در عرصه‌ای متفاوت با دیگر فعالیت‌های اجتماعی زنان در ایران و حتی خاورمیانه. زنان زیادی از آن استقبال کردند اما در نهایت پس از برگزاری آزمون‌ها و دوره‌های متفاوت تعداد محدودی از آنها لباس آتش نشانی را بر

تن کردند. این فراخوان به طور رسمی در سال ۱۳۸۱ در کرج منتشر شد و سال ۱۳۸۲ نیز ایستگاه آتش نشانی زنان رسماً کارش را شروع کرد؛ ایستگاهی که رئیس، فرمانده و نیروها، همگی زن هستند و مانند سایر ایستگاه‌های آتش نشانی مجهز به تجهیزات عملیات نجات و حریق است.

زنان حساس اما قوی

ایستگاه ۱۱۷ آتش نشانی بانوان کرج در محله قلمستان و خیابان ذوب‌آهن، یکی از خیابان‌های اصلی شهر کرج و داخل

گزارشی از دستاوردهای قوه قضائیه در اجرای سند تحول و تعالی قوه قضائیه

صدای مردم در دستگاه قضا شنیده می‌شود

گزارش

سمیافشین‌فر

گروه اجتماعی

سند تحول و تعالی قوه قضائیه یکی از مهم‌ترین اسناد استراتژیک جمهوری اسلامی ایران در زمینه اصلاح و بهبود ساختار و عملکرد قوه قضائیه است. این سند در واقع نقشه‌راهی در قوه قضائیه، برای تأمین حقوق مردم و ارتقای مسیر مردمی‌سازی این نهاد است. با ابلاغ نسخه نهایی این سند در سال ۱۴۰۲ نقشی نو بر حرکت دستگاه قضا در مسیر رشد و تعالی ثبت شد. سند با رویکردی تحولی، الگویی جدید از نظارت و پیگیری در ساختارهای مختلف قضایی را به نمایش می‌گذاشت. افق زمانی اجرای سند تحول و تعالی قوه قضائیه سه ساله و از ابتدای سال ۱۴۰۳ تا پایان سال ۱۴۰۵ تعریف شده است. کاهش مدت زمان دادرسی و افزایش کیفیت رسیدگی به پرونده‌ها و مبارزه با فساد از مهم‌ترین دستاوردهای این سند عنوان می‌شود. در این مطلب به بررسی سند تحول قضایی و نتایج آن در نظام قضایی کشور پرداخته‌ایم. ایجاد و گسترش دادگاه‌های صلح زمینه مناسبی برای حل و فصل اختلافات و ارتقای فرهنگ صلح و سازش در جامعه فراهم کرده است. با ارتقا و توسعه سازوکارهای این فرهنگ از شکل‌گیری دعاوی جدید جلوگیری می‌شود. این موضوع به کاهش ورودی پرونده‌ها منجر خواهد شد.

در حال حاضر ۱۹۱۸ شعبه دادگاه صلح در کشور ایجاد شده که ۱۴۹۳ شعبه از این دادگاه‌ها معادل ۷۸ درصد آن فعال است. رسیدگی به جرایم در این دادگاه بدون نیاز به انجام تحقیقات مقدماتی توسط دادسرا و تنظیم کیفرخواست انجام می‌شود. **تنظیم ۱۹ میلیون سند رسمی در کشور**

اجرای قانون الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیرمنقول به عنوان یکی از طرح‌های

اجرایی کلان قوه قضائیه به اولویت اصلی مدیران این دستگاه تبدیل شده است. تحول در فرآیندهای ثبتی و تسهیل صدور اسناد رسمی هم امنیت اقتصادی و حقوقی شهروندان را تأمین می‌کند و هم به کاهش دعاوی منجر می‌شود. براساس آمار سامانه ثبت آتی در سال ۱۴۰۳ حدود ۱۹ میلیون سند رسمی در دفاتر اسناد رسمی کشور تنظیم شده است. بخش عمده‌ای از این آمار را اسناد وکالت با حدود ۱۲ و نیم میلیون فقره تشکیل می‌دهد که نسبت به سال گذشته رشد ۴ درصدی داشته است. حدنگاری با کاداستر یکی از بنیادی‌ترین برنامه‌های تحول آفرین در حوزه تثبیت مالکیت در کشور است که نقش تعیین‌کننده‌ای در جلوگیری از تصرفات غیرقانونی و کاهش دعاوی ملکی دارد. راهداندازی شبکه ملی یکپارچه موقعیت یابی املاک موسوم به شیمیر در سراسر کشور به منظور نقشه‌برداری دقیق املاک و ثبت مختصات جغرافیایی آن با کمترین میزان خطا یکی از مهم‌ترین اقدامات در این حوزه به شمار می‌آید.

قضازدایی از موضوعات پرتکرار

قضازدایی از موضوعات فاقد ماهیت قضایی یکی از راهکارهای اساسی برای کاهش بار ورودی پرونده به دستگاه قضاست. در مواردی مانند دریافت گواهی انحصار وراثت و مطالبه خسارت بدنی ناشی از تصادفات جرحی این موضوعات از تشریفات دادگستری خارج و رسیدگی آنها به نهادهای تخصصی سپرده شده است که گاهی مؤثر در مسیر تقویت کارآمدی و تمرکز نظام قضایی بر دعاوی اصلی و تخصصی و کاهش اطلاع دادرسی قلمداد می‌شود. یکی از مصادیق مهم تحول اصلاح روند رسیدگی به پرونده‌های تصادفات جرحی و تسریع در جبران خسارت بدنی زیان دیدگان است. جسمی می‌شد، برای دریافت دیه از بیمه باید شکایت کیفری تنظیم می‌کرد. این روند طولانی و زمانبر بود. اما براساس مدل جدید دیگر نیازی به دوندگی‌های طولانی نیست.

چیز مرتب و با سلیقه زنان چیده شده است. آنها یازده نفر هستند که در سه شیفت فعالیت می‌کنند. دو شیفت ۴ نفره و یک شیفت سه نفره. فاطمه رزمخواه یکی از یازده نفری است که از ۲۵ سالگی از طریق آزمون به استخدام سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی درآمد‌ه است. دختر جوانی که در زمان شیفت در آماده‌باش کامل است تا به استقبال خطر برود، از تصادفات جاده‌ای گرفته تا حریق و آوار که هر کدام برای خود می‌تواند سوژه جذابی باشد.

فاطمه به دلیل همین هیجان بود که تصمیم گرفت آتش نشان شود. از همان ابتدا هم در عملیات‌های حریق و نجات و ترکیبی از هر دو حضور داشت. او که ۹ سال است در این حوزه سابقه خدمت دارد به «ایران» می‌گوید: «من در عملیات‌های زیاد و متفاوتی از قبیل حریق مسکونی، تصادفات، نجات و امداد شرکت کردم که هر عملیات با قبلی متفاوت بوده است. حتی برخی پر چالش‌تر هم می‌شود. بعضی اوقات حوادثی مثل حریق، آتش‌سوزی و انفجار نیست، گاهی برای نجات جان یک مار، موش، گربه و سگ و حتی پرنده به محل حادثه می‌رویم. گاهی هم عملیات‌های عجیب و غریب خاصی پیش می‌آید که خیلی بامزه است. یکبار از طرف ستاد آتش نشانی به مأموریتی که در ابتدا گفته می‌شد چیزی منفجر شده و احتمال وجود جسد هم است. با

تجهیزات مخصوص مثل گان، دستکش، ماسک و دیگر امکانات مورد نیاز به محل حادثه رقتیم اما با شیشه آبیغوره مواجه شدیم. ساکنان به دلیل ترکیدن یک شیشه آبیغوره جرأت نمی‌کردند به محل نزدیک شوند. یا در عملیات دیگری به ما گفتند دختر خانواده در خانه محبوس شده و مشخص نیست چه بلایی بر سرش آمده است. به سختی خود را به سقف رساندیم و از پنجره وارد اتاق شدیم و دیدیم که دختر در اتاق خود خواب است...»

فاطمه دختر نترسی است و در این سال‌ها خوب یاد گرفته که چطور هیجان و دلهره‌اش را کنترل کند. اما با این حال یک روزهایی هم به دلیل اتفاقات ناگواری که برای مردم رخ داده، غصه آنها را خورده و تا ایستگاه گریه کرده است؛ از پیرمردی که تا کسکی‌اش آتش گرفته تا فردی که زیر قطار مانده ...

زوج آتش نشان

سایه عظیمی هم از نوجوانی عاشق آتش نشانی بود. زمانی که پدرش فراخوان جذب آتش نشان زن را به او نشان داد به او گفت که تو از عهده این کار برمی‌آیی. سایه می‌گوید: «این شغل همان شغلی بود که دوست داشتم. کارهای امدادی و نجات و

پر از هیجان. او کارشناس ارشد رشته فیزیولوژی بالینی است و در عین حال دوست دارد به مردم کمک کند. ۹ سال از آتش نشان شدنش می‌گذرد و به همراه همسرش که او

هم آتش نشان است با عشق کار می‌کنند: «وقتی در آزمون قبول شدم باورم نمی‌شد که یک آتش نشان شده‌ام. من آن زمان دوومیدانی کار می‌کردم. مربی و بچه‌های قهرمان کشوری هم شرکت کرده بودند، بنابراین تصورم این بود که آنها

در اولویت هستند و

پذیرفته می‌شوند. اما طی مراحل مختلف آزمون فقط من پذیرفته شدم. یک ماه آموزشی داشتیم و بعد وارد شیفت شدیم. البته تصور من این بود که پادگان نظامی است و ذوق این را داشتم که باید هر روز کلاغ پربرویم. من آنجا چند دختر شبیه به خودم را هم دیدم. دخترانی که جسور و نترس بودند و هیجان داشتند.»

او اولین مأموریت حریق و نجات را به خوبی به یاد دارد و با شور و هیجان خاصی از آن روزها صحبت می‌کند و البته برخی خاطرات تلخی که هنوز در گوشه ذهنش جا خوش کرده‌اند. هنوز صدای ضجه مادری که پس از مرگ فرزندش در تصادف جاده‌ای فریاد می‌زد را به یاد دارد: «کم‌کم یاد گرفتیم که چگونه ذهنمان را به سمت مدیریت افکار و اعمال پیش ببریم که روی کار و احساس‌مان تأثیر منفی نگذارد.» اما چه مأموریت‌هایی فقط مختص زنان آتش نشان است؟ او درباره مأموریت‌هایی که ایستگاه زنان به آن اعزام می‌شوند نیز می‌گوید: «در برخی مأموریت‌ها که مختص زنان است مثل گیرافتادن زنان در آسانسور، محبوس‌ی پشت در، باشگاه، حمام یا سالن‌های آرایش، رنگ ایستگاه ما به صدا در می‌آید و ما به تنهایی به آن مأموریت‌ها اعزام می‌شویم. در صورت نیاز دیگر ایستگاه‌ها نیز با خودروی خودمان و به اتفاق سایر ایستگاه‌ها به مأموریت اعزام می‌شویم.»

آمدگی زیر ۳۰ تانیه

مردم به آتش نشان‌های زن اعتماد دارند. این را فاطمه می‌گوید: «از دور که می‌بینید فکر می‌کنید خیلی سخت است خانم‌ها در ایران آتش نشان باشند ولی وقتی در این کار هستی، می‌بینی که فرقی ندارد. مردم همان اعتمادی که به آقایان دارند را به یک زن آتش نشان هم دارند. وقتی می‌بینند که یک خانم آتش نشان در حال امداد و نجات است می‌گویند دمت گرم خانم آتش نشان.

ما اصلاً در کار آذیت نمی‌شویم. مردم خیلی با ما همکاری می‌کنند. اوایل پوشیدن لباس آتش نشان روی لباس فرم مانو و مقفنه برای ما خیلی سخت بود چون دوبرابر آقایان لباس می‌پوشیدیم. اما حالا زیر ۳۰ ثانیه آماده عملیات می‌شویم. تا زیر ۴ دقیقه به محل حادثه برسیم.» صحبت از سختی‌های کار آتش نشان که می‌شود، سایه می‌گوید: «این شغل فقط عشق و علاقه است و سقوط و حادثه در زمان عملیات امداد و نجات که بخش جدایی‌ناپذیر شغل‌مان است. خانم‌ها از این شغل به دلیل سنگینی وسایل آسیب می‌بینند. مهره‌های گردن، کمر، دست و پا دچار مشکل می‌شود، اما با وجود این سعی می‌کنیم کارها را تیمی انجام دهیم. تلاش می‌کنیم اتفاقات و حوادث زمان مأموریت را به خانواده نکوییم مگر حوادث بامزه و اتفاقات شیرین...»

طور لحظه‌ای در مبادی ورودی واحدهای قضایی و انتظامی شناسایی و دستگیر شوند. با این اوصاف در فرایند دادرسی کیفری تمرکز بر جرم و ادله اثبات به تنهایی تصویر ناقصی از پرونده ارائه می‌دهد. بنابراین باید تحلیل درستی از عوامل روحی، روانی و شرایط اجتماعی متهم در دسترس باشد تا شرایط تحقق دادرسی فردمحور و منصفانه اجرایی شود. تهیه پرونده شخصیت که سندی مکمل بر پرونده کیفری و حاوی اطلاعات جامعی از متهم است از وضعیت خانوادگی، سوابق شغلی و تحصیلی تا وضعیت پزشکی و روانپزشکی متهم به همین دلیل انجام می‌شود.

شناسایی و رفع بسترهای فساد

یکی از اقدامات محوری قوه قضائیه در شناسایی عوامل، تمرکز بر شناسایی و انسداد گلوگاه‌های فسادزا بوده است؛ ویژگی مهم این جرخش تحول آفرین، تمرکز بر شناسایی عوامل، اصلاح ساختارها و حذف فرآیندهای فسادزا است. این شناسایی، حاصل نظارت‌های میدانی، پایش‌های سیستمی، گزارش‌های مردمی و تجزیه و تحلیل اطلاعات در سطح ملی بوده است. طی سال‌های اخیر از سوی سازمان بازرسی کل کشور تعداد ۳۳۴ گلوگاه فساد با تمرکز بر نظام‌های پولی و بانکی، خصوصی‌سازی، مالیاتی، ارز دولتی، واگذاری اراضی و معادن، تغییر کاربری‌ها و اعطای مجورها و... در دستگاه‌ها و فرآیندهای اداری شناسایی شده است؛ نقاطی که امکان سوءاستفاده، رانت، تبعیض یا تخلف در آنها بسیار زیاد بود. از میان گلوگاه‌های مذکور، ۵۹ مورد طی سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ به طور کامل مسدود یا اصلاح شده‌اند؛ این گلوگاه‌ها که عمدتاً به دلیل خلأهای قانونی، رویه‌های غیرشفاف، مجورهای رانتی، ناکارآمدی در کنترل منابع عمومی و... ایجاد شده بودند تا ارسال گزارش‌های هشدار به مدیران و اصلاح یا تدوین قوانین و مقررات لازم، مسدود شده‌اند. با اشناره به اقدامات انجام شده به نظر می‌رسد دستگاه قضایی کشور با اجرای سند تحول و تعالی این قوه، صدای مردم را شنیده و همه همت خود را به کار می‌بندد تا با ارتقا و تهیه سامانه‌ها، تدوین سازوکارهای پیشگیرانه و تعاملات فرادستگاهی امکان دسترسی آسان و راحت‌تر مردم را به خدمات قضایی فراهم کند.

پرونده شخصیت برای مجرمان حرفه‌ای

اجرای احکام قضایی و کنترل مجرمان حرفه‌ای از مهم‌ترین مراحل تحقق عدالت در نظام‌های حقوقی به شمار می‌رود. قوه قضائیه به بهره‌گیری از فناوری‌های نوین مانند ایجاد بانک اطلاعات هویت ژنتیک ایران، پابند الکترونیک، کنترل تردد و جلب سراسری به منظور شناسایی متهمان متواری و پرونده شخصیت مهم موجب تسریع در اجرای احکام و کنترل مجرمان حرفه‌ای شده است. استفاده از فناوری ژنتیک در کشف جرم یکی از گام‌های تحولی قوه به شمار می‌رود که از سال ۱۳۹۴ وارد مرحله اجرایی شده و ایران به جمع ۸۰ کشور دارای بانک اطلاعات ژنتیک پیوسته است. در رابطه با کنترل مجرمان حرفه‌ای از سال ۱۴۰۲ رئیس قوه با اجرای طرح استفاده

گسترده از پابندهای الکترونیک برای سارقان حرفه‌ای موافقت کرد. بررسی‌ها نشان می‌دهد در سال ۱۴۰۳ با توزیع و بهره‌گیری از ۴ هزار و ۶۳۰ پابند الکترونیک آمار سرقت ۱۵ درصد نسبت به سال ۱۴۰۲ کاهش یافته است. اما برای بزرگ‌ترین چالش در مسیر اجرای احکام، یعنی متواری شدن متهمان هم سامانه کنترل تردد راه‌اندازی شده است. این سامانه با رصد داده‌های موجود در بانک اطلاعات متهمان تحت تعقیب و محکومان متواری این قابلیت را دارد که افراد دارای برگه جلب سیار با نیابت سراسری به

بیش از ۵ میلیون و ۱۳۱ هزار مورد آن بدون مراجعه حضوری بوده است. هنوز بسیاری از مراجعہ‌کنندگان به دستگاه قضا صف‌های طولانی برای دریافت پاسخ سؤال‌هایشان را به خاطر دارند، نوبت فروشی و اتلاف وقت یکی از مهم‌ترین آسیب‌های این الکترونیک‌ها را از طریق درگاه ملی خدمات الکترونیک قضایی (my.adliran.ir) راه

اندازی کرد. این سامانه به مردم امکان می‌دهد، پس از ثبت نام در سامانه ثنا اگر پرونده قضایی دارند بدون مراجعه حضوری و براساس زمانبندی اعلام شده با احدهای قضایی مراجعه کنند. بر اساس آمار تا پایان سال ۱۴۰۳ بیش از ۱۷ میلیون نوبت الکترونیک از طریق این سامانه ثبت شده است.

در سالیان گذشته شناسایی و توقیف اموال اشخاص در فرآیندهای قضایی هم زمانبر بود و دستی انجام می‌شد. یعنی برای دریافت اطلاعات از حساب‌های بانکی، پلاک‌های ثبتی خودروها و... باید جداگانه و مکتوب نامه ارسال می‌شد، اما با راه‌اندازی سامانه هوشمند استعلامات مالی قوه قضائیه این وضع تغییر کرد. حالا با اتصال برخط به بانک مرکزی سازمان ثبت اسناد و املاک بورس، بیمه مرکزی و سایر نهادهای مربوط مقامات قضایی در کمتر از ۴ دقیقه می‌توانند استعلامات لازم را دریافت کنند.

تا همین چند سال قبل

صدر این

گواهی یکی

از فرآیندهای

پرزحمت و

زمان بر برای

مردم بود، قوه

قضائیه باتکیه

برسیاستهای

سند تحول،

موفق به کاهش

زمان صدور

گواهی عدم

سوء پیشینه از

۱۰۹ ساعت در

سال ۱۴۰۰ به ۱۴

ساعت در سال

گذشته شده

است

مردم به

آتش‌نشان‌های

زن اعتماد

دارند. از دور که

می‌بینیدفکر

می‌کنیدخیلی

سخت‌است

خانم‌ها در ایران

آتش‌نشان

باشند ولی

وقتی در این کار

هستی،می‌بینی

که فرقی ندارد.

مردم همان

اعتمادی که

به آقایان دارند

را به یک زن

آتش‌نشان هم

دارند

بررسی‌ها

نشان می‌دهد

در سال ۱۴۰۳

با توزیع و

بهره‌گیری

از ۴ هزار و

۶۳۰ پابند

الکترونیک

آمار سرقت ۱۵

درصد نسبت

به سال ۱۴۰۲

کاهش یافته

است